ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Кашкулоев Маҳмадназар Шарипович дар мавзуи «Мониторинги эпизоотологӣ ва эпидемиологӣ ва чораҳои мубориза бар зидди бруцеллёзи қӯтосҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон», ки барои ҳимоя ба шурои диссертатсионии 6Д. КОА-039 дар назди Институти тибби ветеринарии Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон барои дифои дараҷаи илмии номзади илмҳои ветеринарӣ аз рӯйи ихтисоси 4.3.2. — Микробиологияи ветеринарӣ (вирусшиносӣ, эпизоотология, занбӯруғшиносӣ бо заҳрзанбӯруғшиносӣ, масуниятшиносӣ) пешниҳод шудааст.

Таҳқиқоти анҷомдодаи муаллиф ба яке аз масъалаҳои муҳимтарини ветеринарияи муосири Тоҷикистон – муайян намудани вазъи эпизоотологию эпидемиологии брутселлёз дар қӯтосҳо ва таҳияи чораҳои муассири пешгирӣ ва мубориза бар зидди он бахшида шудааст.

Кори илмӣ бо ҳаҷми назарраси маводи тадқиқотӣ фарқ мекунад. Мониторинги 3127 сар қӯтос дар давоми солҳои 2013–2022, таҳқиқи намунаҳои шир, маводи патологӣ, ҷудокунии изолятҳо ва истифодаи усулҳои серологӣ, бактериологӣ ва молекулавӣ имконият додаанд, ки масъала аз чанд мавқеъ арзёбӣ гардад.

Яке аз натиҷаҳои муҳими диссертатсия муайян намудани 340 натиҷаи мусбати серологӣ ва ҷудо намудани 41 изоляти брутселла мебошад. Тасдиқи молекулавии 8 изоляти *B. abortus* ва 4 изоляти *B. melitensis* навоварии муҳими илмии кор ба ҳисоб меравад.

Натиҷаҳои муқоисаи ваксинаҳои S-19 ва 82 низ аҳамияти махсус доранд. Маълумоти бадастомада бартарии нисбии ваксина аз зайли S-19-ро аз рӯйи ташаккул ва нигоҳдории ҷавоби гуморалии мушаххас нишон медиҳад ва метавонад барои таҳияи чораҳои пешгирикунанда истифода шавад.

Муаллиф инчунин робитаи масъалаи брутселлёзи ҳайвонотро бо вазъи эпидемиологии аҳолӣ таҳлил намуда, зарурати ҳамоҳангсозии чораҳои байторию санитариро асоснок кардааст.

Дар асоси маводи илмии диссертатсия 12 мақолаи илмӣ ба нашр расидааст, ки аз онҳо 8 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷой дода шудаанд. Илова бар ин, 2 дастурамали методӣ таҳия ва аз ҷониби мақомоти давлатии дахлдор тасдиқ гардидаанд. Ин нишон медиҳад, ки натиҷаҳои тадқиқот аз ҷониби ҷомеаи илмӣ пазируфта шуда, арзиши назариявию амалии онҳо тасдиқ мегардад.

Натиҷаҳои тадқиқот дар таҳияи ҳуҷҷатҳои меъёрии соҳавӣ, ба мисли «Дастурамал оид ба омӯзиши эпизоотологияи минтақавии брутселлёз» (13.02.с.2015 аз ҷониби Шӯрои илмӣ-техникии Хадамоти назорати давлатии байторӣ Вазорати кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст).

Дастурамали методии «Тартиби гузаронидани ташхиси бактериологии брутселлёзи ҳайвонот» (аз ҷониби Раиси Кумитаи бехатарии озуқавории назди Ҳукумати ҶТ аз 06.05.с.2024 тасдиқ шудааст), ки метавонанд барои омӯзгорон,

донишҷӯён, аспирантҳо, докторантҳо ва магистрҳо, институту факултетҳои тибби ветеринарӣ ва биологӣ ҳамчун дастури таълимӣ истифода шаванд.

Дар автореферат баъзе камбудиҳои таҳрирӣ ва методологӣ ҷой доранд: дар баъзе мавридҳо истилоҳоти «штамм», «биовар», «изолят» ва «хайл» яксон истифода нашудаанд; баъзе нишондиҳандаҳои рақамӣ ба санҷиши ниҳоӣ ниёз доранд; инчунин дар чанд ҳолат хулосаҳо нисбат ба маълумоти пешниҳодшуда каме қатъӣ баён шудаанд.

Бо вуҷуди ин, эродҳои мазкур ислоҳшаванда буда, ба навоварӣ, аҳамияти илмӣ ва арзиши амалии диссертатсия таъсири ҳалкунанда намерасонанд.

Хулосаи ниҳоӣ: автореферати диссертатсияи Кашкулоев Маҳмадназар Шарипович мазмун ва натиҷаҳои асосии таҳқиқоти анҷомдодаро инъикос намуда, дорои навоварии илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалии кофӣ мебошад.

Автореферат пурра ба бандҳои 3.7 ва 3.8-и Шиносномаи номенклатураи ихтисосҳои илмии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ихтисоси 4.3.2. Микробиологияи ветеринарӣ (вирусшиносӣ, эпизоотология, занбӯруғшиносӣ бо заҳрзанбӯруғшиносӣ, масуниятшиносӣ) мутобиқат мекунад.

Рисола ба талаботи бандҳои 31, 33, 34, 35 ва 76–79, 81-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июли соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, пурра ҷавобгӯй мебошад.

Бо дарназардошти мубраммияти мавзуъ, сатҳи баланди иҷрои тадқиқот, навгониҳои илмӣ, аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ, инчунин асоснокии хулосаҳо, диссертатсияи Кашкулоев Маҳмадназар Шарипович сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ветеринарӣ мебошад.

Тақриздиҳанда
мудири кафедраи беҳдошти ветеринарӣ,
номзади илмҳои ветеринарӣ, дотсент И. Х.Иматшоев
14.09.2026

Суроға:734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 146,
Тел: +992917119104, Emai: imatshoyev@mail.ru

Имзои Иматшоев И.Х.-ро тасдиқ менамоям:
Сардори шуъбаи таъминоти ҳуқуқӣ ва
кадрҳои ДАТ ба номи Ш.Шоҳтемур А.Х.Қурбонзода
14.09.2026

Суроғаи муассиса: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 146,
Тел: (992) 2243739, Email: rectortau31@mail.ru